

EKONOMICKÝ VÝHLAD – SAMOSPRÁVY

Zdenko Štefanides

Michal Lehuta

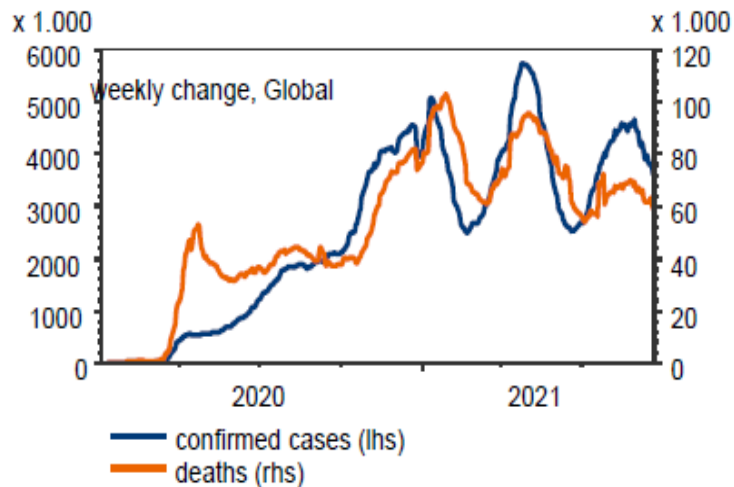
Bratislava, 21. október 2021

VÝHLAD PRE EKONOMIKU

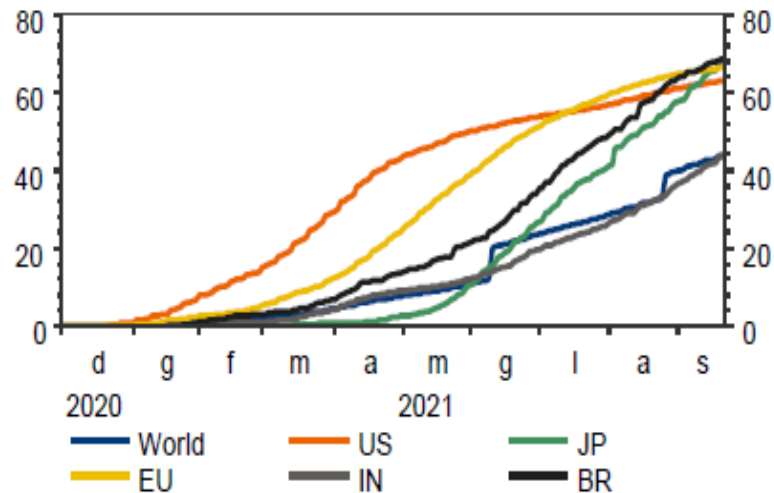
PANDÉMIA JE VĎAKA VAKCÍNAM UŽ PRE SVETOVÚ EKONOMIKU MENŠOU HROZBOU...

Prípady a úmrtia na COVID-19 celosvetovo klesajú no sú stále ešte vysoké...

(počty na týždennej báze)

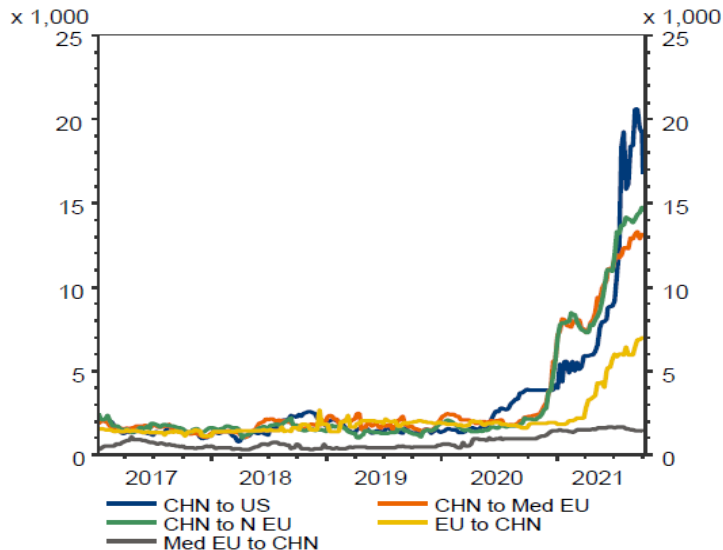

...vd'aka vakcinácii by však hrozba d'alších lockdownom mala byť nižšia, najmä vo vyspелom svete (Percento populácie očkovanej proti COVID-19)

...NO OHROZUJÚ JU AJ NOVÉ RIZIKÁ

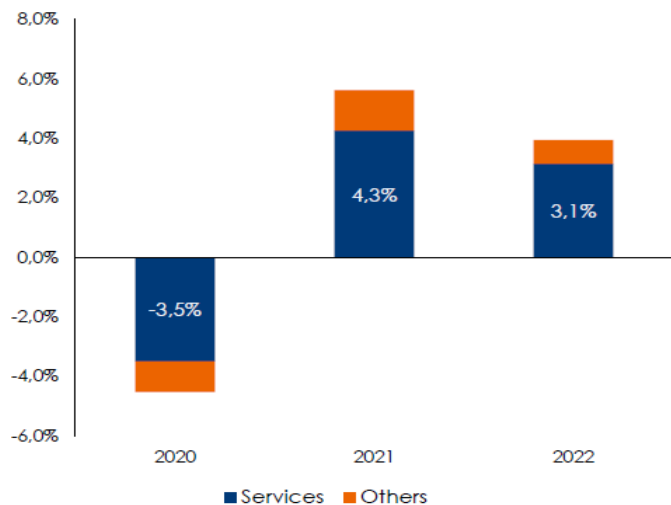
Náklady na lodnú kontajnerovú prepravu stále rastú

- Problémy v globálnej doprave, skokovitý rast cien energií a surovín:
 - Obmedzenia pre priemyselnú výrobu
 - Prehodnotenie infraštruktúrnych projektov
- Neistý výhľad pre celosvetovú infláciu:
 - Dopady na výrobné náklady - spotrebiteľské ceny
 - Tlak na centrálné banky- sprísňovanie menových podmienok

GLOBALNA EKONOMIKA MÁ TAK VRCHOL OŽIVENIA ZA SEBOU

Globálny HDP bude ťahaný službami, nie priemyslom (príspevok k medziročnej zmene HDP v %-uálnych bodoch)

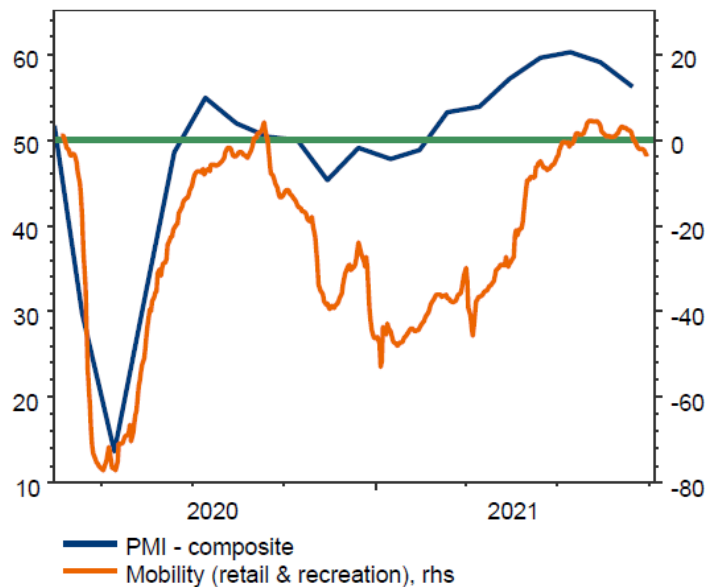

Rast HDP po regiónoch

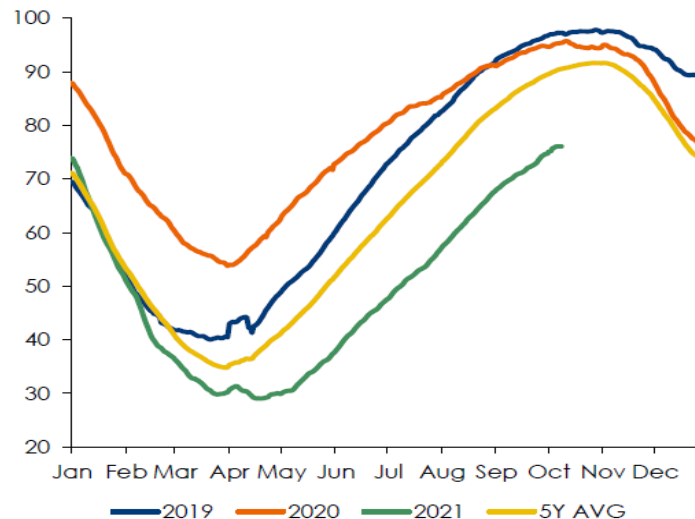
	2019	2020	2021f	2022f	2023f
United States	2.3	-3.4	6.0	3.9	2.1
Euro Area	1.5	-6.5	5.1	4.6	2.4
Germany	1.1	-4.9	2.7	4.9	2.6
France	1.8	-8.0	6.2	4.4	2.3
Italy	0.3	-8.9	5.7	4.0	2.3
Spain	2.1	-10.8	5.3	6.3	2.9
OPEC	-1.5	-5.2	3.3	4.9	4.2
Eastern Europe	3.0	-3.1	4.8	4.0	3.3
Latin America	1.3	-6.4	6.5	2.8	2.7
Japan	0.0	-4.7	2.4	2.8	1.4
China	6.0	2.3	8.2	5.5	5.6
India	4.8	-7.0	8.2	7.0	6.2
World	2.8	-3.3	5.9	4.6	3.7

ZA VRCHOLOM OŽIVENIA JE AJ EUROZÓNA

Efekt pocovidového otvorenia ekonomiky je už za nami, eurozóna postupne spomaľuje

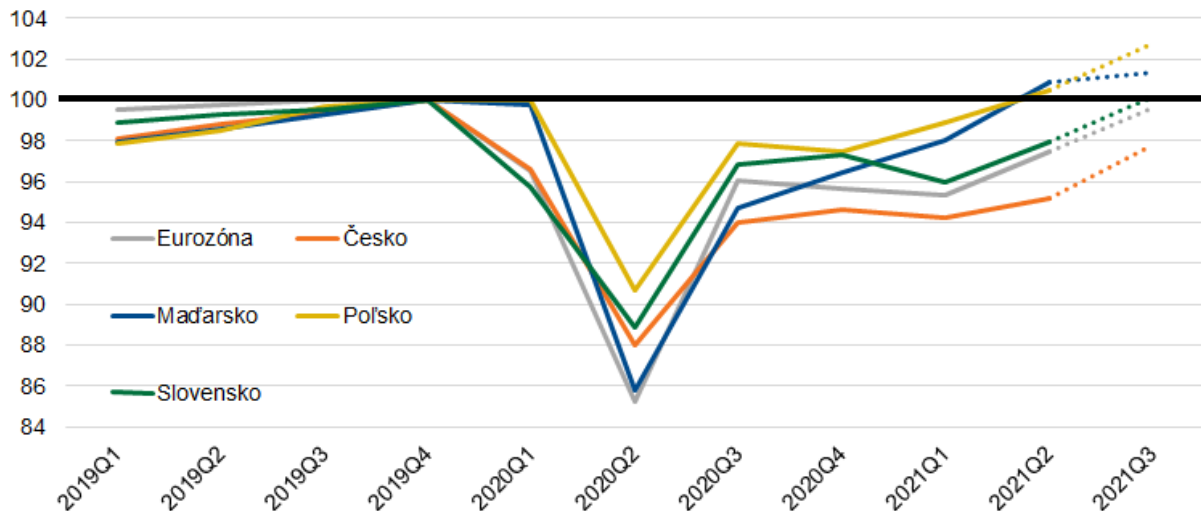

Samostatným rizikom je možné vypínanie energeticky náročných odvetví kvôli cenám energií a možnému nedostatku (zásoby zemného plynu)

A TÁ JE PRE SLOVENSKÚ EKONOMIKU URČUJÚCOU

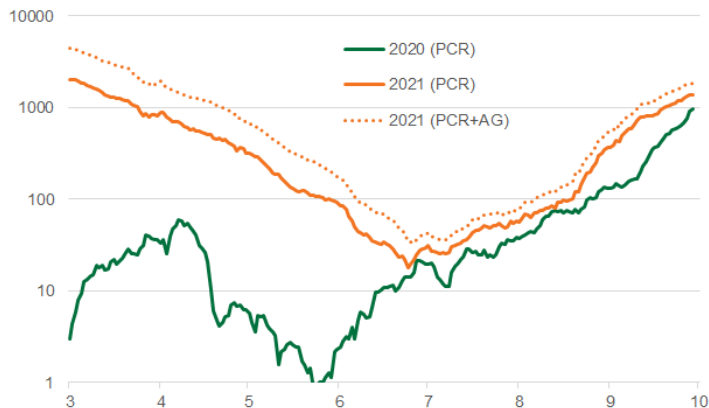
Vývoj HDP SR je úzko spätý s vývojom HDP Eurozóny, v roku 2021 to platí obzvlášť
(reálny HDP, index, 4Q19=100)

NAVYŠE, SLOVENSKO JE NOVEJ VLNE KORONY VYSTAVENÉ VIAC AKO OKOLITÉ KRAJINY

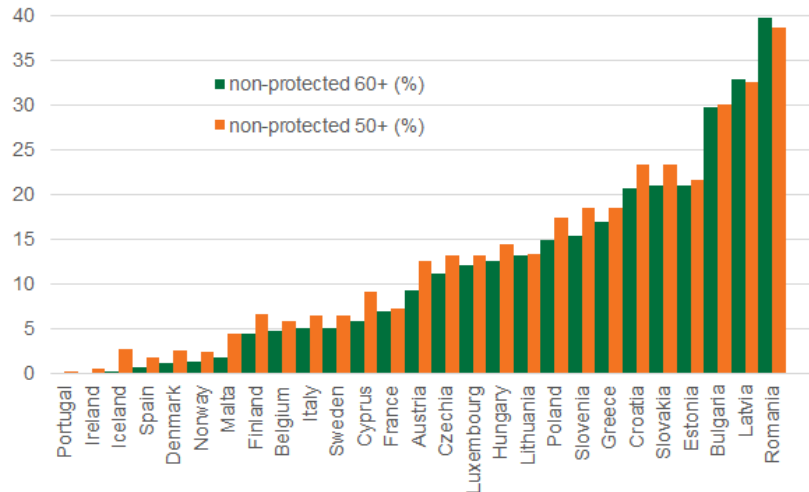
- Strmý nárast ochorenia a hospitalizácii, aj kvôli pod EÚ-priemernej zaočkovanosti, zvlášť rizikových starších skupín

Nové prípady COVID-19 na Slovensku (7-dňový priemer, log. mierka)

Zdroj: IZA, VÚB

Populácia nechránená pred COVID-19 (podiel ľudí nad 50/60 rokov, ktorí nie sú očkovaní ani covid neprekonali)

Zdroj: odhady VÚB

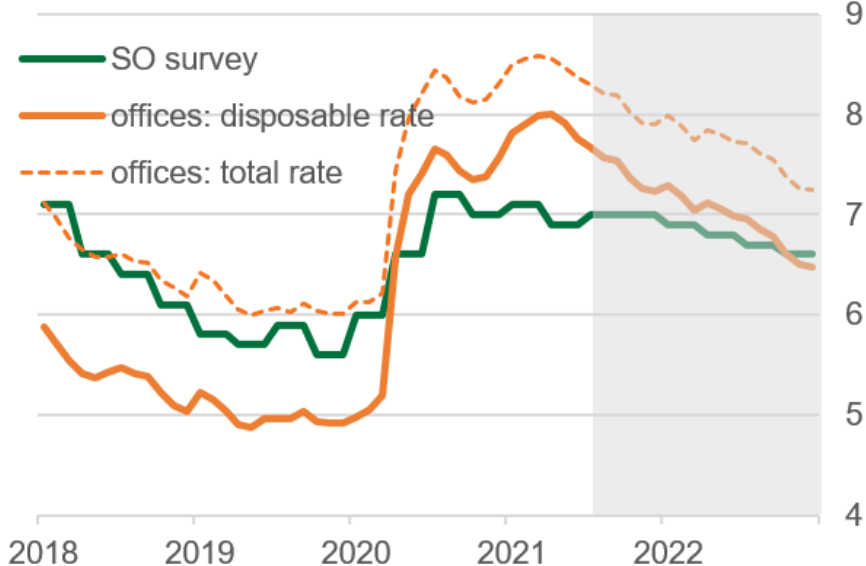
V ZÁKLADNOM SCENÁRI BY SI VŠAK EKONOMIKA MALA UDRŽAŤ SOLÍDNY RAST

- Rast HDP v základnom scenári nad 4% v roku 2022
- Za predpokladu scenára pre rast Eurozóny 4,6% podľa odhadu Intesa Sanpaolo, pokračujúcemu oživeniu spotreby domácností a rastu investíciám za podpory úspešného čerpania eurofondov (viď nasledujúce slidy)

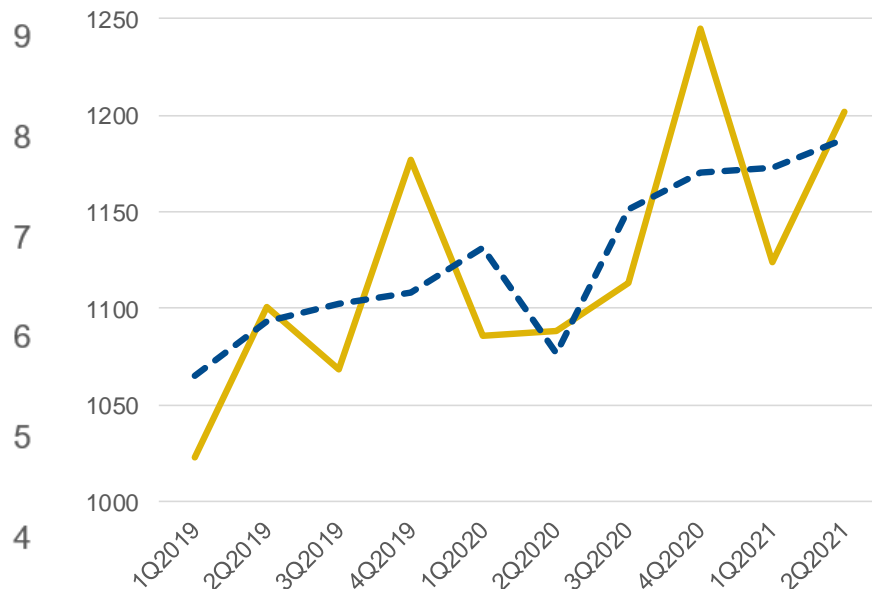
		2019	2020	4Q20	1Q21	2Q21	VI.21	VII.21	VIII.21	2021F	2022F
HDP											
Reálny HDP	r/r % rast	2,5	-4,8	-2,1	0,2	9,6	-	-	-	4,3	4,9
Nominálny HDP	r/r % rast	5,1	-2,5	0,1	0,8	11,8	-	-	-	6,6	7,7
Spotreba domácností	r/r % rast	2,6	-1,1	-2,3	-5,8	5,0	-	-	-	1,6	3,9
Spotreba verejnej správ	r/r % rast	4,6	0,3	3,1	-1,8	8,7	-	-	-	3,2	1,5
Tvorba hrubého fixného kapitálu	r/r % rast	6,6	-12,0	-15,4	-10,0	5,6	-	-	-	3,1	8,9
Vývoz	r/r % rast	0,8	-7,5	1,8	10,0	40,0	-	-	-	13,5	4,9
Dovoz	r/r % rast	2,1	-8,3	0,6	5,4	39,6	-	-	-	13,3	5,6

VĎAKA SPOTREBE

Nezamestnanosť klesá...

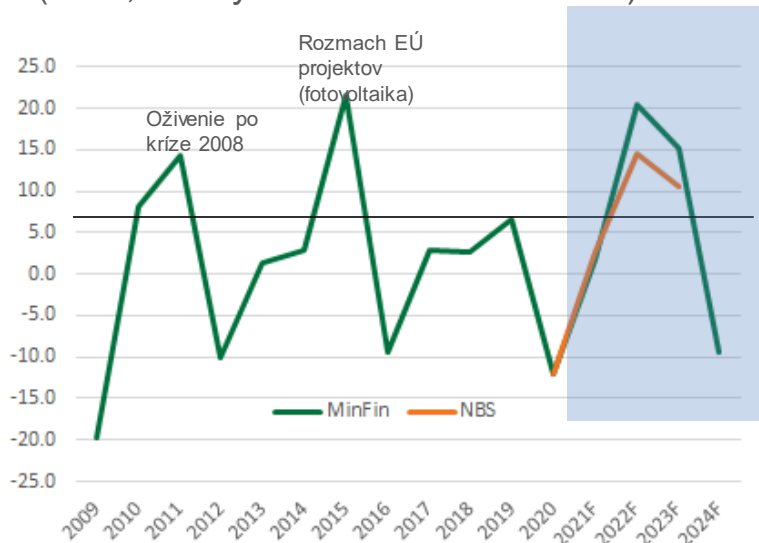
...a mzdy rastú

A HLAVNE INVESTÍCIÁM Z EÚ FONDŮV

Rast fixných kapitálových investícií – skutočnosť a odhady 2021-24

(%ror, v stálych cenách z roku 2010)

Zdroj: MinFin, NBS

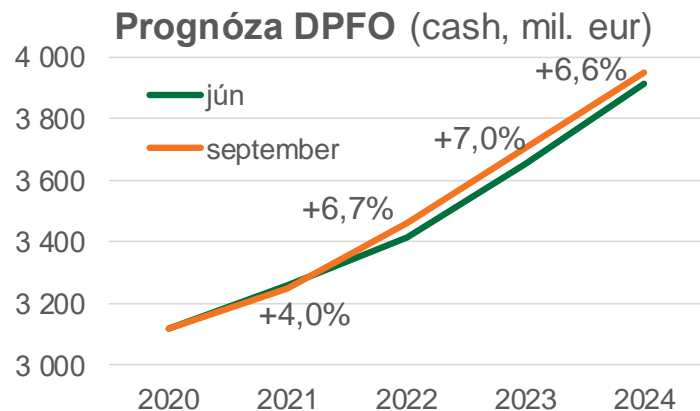
→ Rast investícií by mal dosiahnuť takmer 20% v rokoch 2022-23 a prispieť k celkovému rastu HDP tromi štvrtinami:

- Vláda podpísala zmluvu na prvých 822 mil. eur z Fondu na obnovu a rozvoj (RRP)
- V rokoch 2022-24 by sa z RPP podľa očakávaní MinFin malo čerpať najviac.
- Alokácia RPP sa síce znížila zo 6,3 na 5,6 miliardy pre lepší hospodársky výsledok Slovenska v roku 2020 („lepšie zvládnutie pandémie“), no na nedočerpaných klasických eurofondoch (treba čerpať do roku 2023) je ešte viac: [7,9 miliardy](#) eur.
- K dispozícii budú aj fondy z nového programovacieho obdobia (celkovo 13 mld eur)
- Rizikom odhadu rastu investícií a tým aj HDP je historicky slabá úspešnosť SR v čerpaní eurofondov..

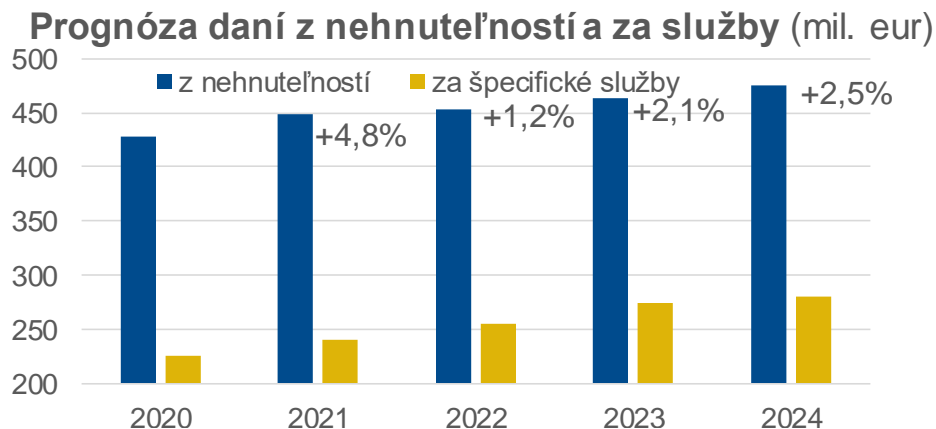
VÝHLAD PRE SAMOSPRAVNE FINANCIE

PROGNÓZA MF SR - SEPTEMBER 2021

- Očakávaný silný rast ekonomiky, lepší trh práce, vyššia inflácia = mierne [zlepšenie príjmov](#) voči júnu
- DPFO zo závislej činnosti: len veľmi mierne rasty ťahané rýchlejším rastom miezd, „tichým“ zdanením
- DPFO z podnikania: do prognózy sa prenáša najmä lepší výnos od SZČO v roku 2020
- Daň z nehnuteľností: cca stabilná voči júnu, mierne nižšia efektívna daňová sadzba, zvyšovanie sadziieb v roku 2020 prinieslo 74 mil. eur
- Za špecifické služby: malé zmeny, spolu s aktivitou rastú príjmy z poplatkov za odpad

Zdroj: IFP, september 2021

Zdroj: IFP, september 2021

SAMOSPRÁVY V ROZPOČTE 2022-24

- ➔ Už sa v rozpočte „[nečaruje](#)“ s tým, že samosprávy budú tvoriť obrovské prebytky verejných financií v ESA metodike. Avšak výdavky na mzdy a odvody, tovary a služby v r. 2022 na úrovni roka 2021 (obce), kapitálové výdavky sú očakávané vyššie.
- ➔ [Dotácie](#) na prenesený výkon správy - regionálne školstvo: 1,107 mld. obce, 507 mil. VÚC, 10,5 mil. na voľby... ZMOS ich [kritizovalo](#) ako nedostatočné, vrátane mála zdrojov pre stavbu nájomných bytov.
- ➔ Rozpočet sa ešte bude meniť v parlamente: najmä platy učiteľov, dopady energetickej krízy

Tabuľka 1 - Príjmy a výdavky obcí

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Príjmy obcí spolu	5 689 740	5 992 178	5 414 891	5 874 502	5 926 453	6 061 842	6 145 064
z toho:							
• daňové príjmy	2 791 342	2 841 624	2 852 865	2 960 838	3 122 264	3 321 760	3 515 759
• nedaňové príjmy	582 023	496 062	590 000	540 000	590 000	590 000	590 000
• granty a transfery	1 759 670	2 005 780	1 272 026	1 703 664	1 564 189	1 510 082	1 399 305
• finančné operácie	556 705	648 712	700 000	670 000	650 000	640 000	640 000
Výdavky obcí spolu	5 278 449	5 417 938	5 381 872	5 580 572	5 675 765	5 703 310	5 743 186
z toho:							
• bežné výdavky	4 193 939	4 400 562	4 608 888	4 685 954	4 628 012	4 796 714	4 977 093
mzdy a odvody	2 267 838	2 461 818	2 503 922	2 540 987	2 463 884	2 603 147	2 733 079
tovary a služby	1 315 139	1 297 468	1 476 991	1 476 992	1 464 768	1 478 720	1 514 542
bežné transfery	594 238	625 752	610 975	650 975	682 360	697 847	712 472
splácanie úrokov	16 724	15 524	17 000	17 000	17 000	17 000	17 000
• kapitálové výdavky	857 863	779 020	552 984	664 618	812 753	671 596	531 093

Tabuľka 3 - Príjmy a výdavky vyšších územných celkov

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Príjmy VÚC spolu	1 822 791	1 991 222	1 846 932	1 967 212	1 901 182	1 982 111	2 088 980
z toho:							
• daňové príjmy	950 252	943 867	930 633	973 387	1 034 079	1 107 079	1 182 909
• nedaňové príjmy	106 079	97 645	110 000	100 000	110 000	110 000	110 000
• granty a transfery	556 813	629 596	616 299	543 825	567 103	575 032	606 071
• finančné operácie	209 647	320 114	190 000	350 000	190 000	190 000	190 000
Výdavky VÚC spolu	1 593 505	1 701 733	1 688 599	1 705 325	1 748 584	1 808 742	1 885 152
z toho:							
• bežné výdavky	1 340 458	1 426 998	1 474 323	1 463 770	1 520 170	1 581 428	1 657 838
mzdy a odvody	534 676	582 378	600 486	515 397	553 355	564 424	582 245
tovary a služby	246 164	236 040	259 877	264 413	280 304	316 798	360 754
bežné transfery	556 855	606 224	609 960	679 960	682 511	696 206	710 839
splácanie úrokov	2 763	2 356	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
• kapitálové výdavky	219 418	228 113	178 276	175 555	182 414	181 314	181 314

DAŇOVÁ REFORMA SPALA, NO ČOSKORO SA MÁ ZOBUDIŤ

- Minister financií sa najprv vyjadril, že (po negatívnych reakciách koaličných partnerov) daňová reforma „spala“, no spolu s predložením rozpočtu na roky 2022-24 sa o nej znova začalo hovoriť
- Spolu s rozpočtom sú na zozname dňa zatiaľ skôr výdavkové stropy a dlhová (plus daňová) brzda, no po ich prípadnom schválení sa určite znovu otvorí aj otázka daňovej reformy
- Detaily stále nie sú známe, no ako sme písali minule, malo by ísť o zmenu daňového mixu v prospech nepriamych, majetkových a environmentálnych daní
 - Ak by sa zásadnejšie zmenil systém, napr. daňové základy, zlučovanie daní, muselo by dôjsť aj k zmene financovania samospráv
 - Samosprávy by teoreticky mohli aj prísť o (vyššiu) daň z nehnuteľností a dostávať podiel na celkových príjmoch štátu
- 200-eurové prídavky na deti by vytvorili ďalší deficit, ktorý bude treba sanovať aj vyššími daňami

Zdroj: TASR

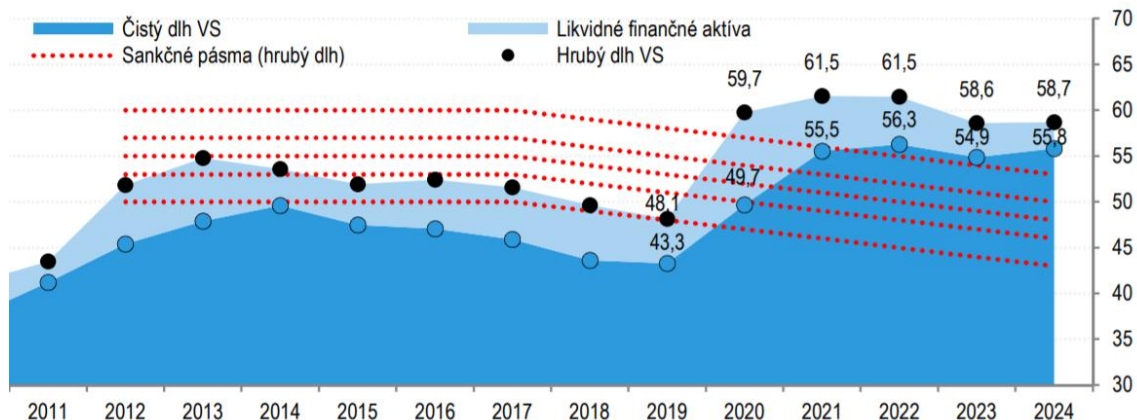
NOVÁ DLHOVÁ BRZDA ANI VÝDAKOVÉ LIMITY BY SAMOSPRÁVY SILNO OVPLYVNIŤ NEMALI

- Aktuálna dlhová brzda začne „hrýzt“ v roku 2023, keď uplynú 2 roky od programového vyhlásenia vlády Eduarda Hegera. Vyžadovala by vyrovnaný rozpočet na rok 2024, teda obrovské škrt.
- Dovtedy by mohla byť zmenená. Samospráv by sa to mohlo dotknúť iba čiastočne – vyžadovaním vyrovnaného hospodárenia pri vysokom verejnom zadžení (to v ESA metodike spíňajú už dnes).
- Bude aj daňová brzda? SaS navrhuje limit pre celé verejné príjmy, mohla by sa týkať aj samospráv

→ Výdavkové limity – budú dôležitou súčasťou rozpočtového procesu pri znižovaní deficitu

→ „Strop pre výdavky tak nebude platiť už len pre štátny rozpočet, ale pre celú verejnú správu okrem samospráv.“

Vývoj verejného dlhu a sankčných pásiem (súčasná legislatíva, % HDP)

Zdroj: návrh Rozpočtového plánu na roky 2022-24

AKO BY MOHLI VYZERAŤ NOVÉ PÁSMO DLHOVEJ BRZDY

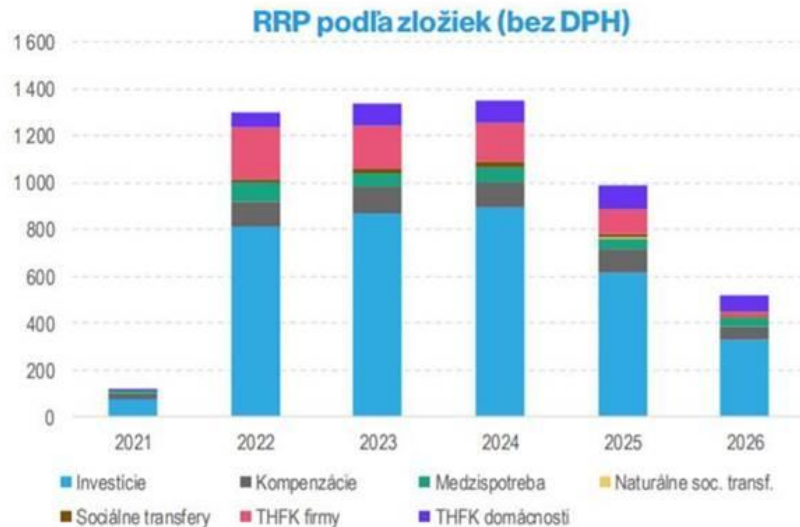
Čistý dlh SR a pásma dlhovej brzdy (návrh, % HDP)

Sankčné pásmo	1. 35 - 40	2. 40-45	3. 45-50	4. nad 50
Vládny návrh rozpočtu (konsolidácia maximálne do prebytku 2% HDP)	Konsolidácia 0,5 %	Konsolidácia 0,75 %	Konsolidácia 1,0 %	Konsolidácia 1,0 %
Reputačné náklady	MFSR zasiela zdôvodnenie NRSR + opatrenia	MFSR zasiela zdôvodnenie NRSR + opatrenia	MFSR zasiela zdôvodnenie NRSR + opatrenia	MFSR zasiela zdôvodnenie NRSR + opatrenia
Reputačné náklady	----	Blokovaná rezerva vlády a predsedu vlády	Blokovaná rezerva vlády a predsedu vlády	Blokovaná rezerva vlády a predsedu vlády
Konsolidácia naprieč celým verejnou správou	----	----	Vyrovnané hospodárenie samospráv	Vyrovnané hospodárenie samospráv
Neuplatňuje sa, ak sa plnia sankcie 1 až 3	----	----	----	Vyrovnané hospodárenie rozpočtu VS + dôvera vláde

Zdroj: prezentácia RRZ pre NBS

PLÁN OBNOVY JE PRÍLEŽITOSŤOU AJ PRE MESTÁ, OBCE A VÚC

- Vláda podpísala zmluvu na prvých 822 mil. eur, ktoré do SR prichádzajú už v týchto dňoch. Nadviazala ich na reformu siete súdov, nemocníc a vysokých škôl. Všetky však už čelia a budú čeliť veľkému odporu dotknutých – aj keď dávajú zmysel.
- Samosprávy sa môžu uchádzať o investície z RPP vo výške viac ako jedna [miliarda](#) eur.
- Zapojiť sa môžu do týchto oblastí: digitalizácia, spolupráca pri výstavbe OZE, nabíjaciach staníc pre EV, oprave pamiatok, zvyšovaní energetickej efektívnosti budov, ale aj výstavby aspoň 200 kilometrov cyklistických trás či dobudovanie kapacít materských škôl.

ĎAKUJEME ZA POZORNOST